

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференція

Чернівці
29 жовтня 2021 року

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедрою процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова);

Вдовічен Віталій Анатолійович, доктор юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Слінько Тетяна Миколаївна, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Вільчик Тетяна Борисівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедрою адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Москвич Лідія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедрою судоустрою та прокурорської діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Хотинська-Нор Оксана Зіновіївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри нотаріального, виконавчого процесу та адвокатури, прокуратури, судоустрою Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Паскар Ауріка Лазорівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Каланча Інга Георгіївна, кандидат юридичних наук, прокурор Чернівецької обласної прокуратури, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Бзова Лаура Георгіївна, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (29 жовтня 2021р., Чернівці)/ редкол.: О.В. Щербанюк та ін. - Чернівці: 2021. - 445 с.

До збірника увійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 29 жовтня 2021 р.)

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалів, що були подані у рукописах.

ЗМІСТ

Вітальне слово Президента Національної академії правових наук України....11

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ

1. Бабко В.В. Проблемні аспекти та шляхи вдосконалення інституту відрядження судді.....	13
2. Байранча А.К. Суддівський активізм: чи потрібна обмеженість дискреції суду в сфері правотворчості.....	15
3. Бакаянова Н.М. Про значення щорічної доповіді Вищої ради правосуддя «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні».....	17
4. Боднар С.Б. Забезпечення права на захист: національний та конвенційний аспекти.....	19
5. Гаврилюк Р.О., Пацурківський П.С. Судочинство та АВС як конкурентні взаємодоповнюючі системи вирішення спорів.....	22
6. Гончарук Ю.Г., Борик Ю.О. Деякі аспекти підготовки професійних суддів як один із елементів судової реформи: міжнародний досвід та перспективи його використання в Україні.....	26
7. Демидюк О.Б. Засади взаємодії Вищої ради правосуддя як органу судової влади з іншими органами влади.....	29
8. Казарян Е.Г. Довіра до суду як показник ефективної діяльності суду.....	32
9. Калужна О.М. Форми комунікації Верховного Суду із судьями низових ланок.....	34
10. Кондратова І.Д. Генеза відповідальності судді за порушення етичних норм.....	38
11. Кондрич В.В. Особливості відповідальності суддів Вищого антикорупційного суду.....	41
12. Кравчук О.О., Остапчук І.Б. Класифікація судової символіки.....	43
13. Крайній П.І. До питання про адміністративно-правовий статус Громадської ради доброчесності.....	45
14. Кузьмишин В.М. Судова реформа в контексті розвитку соціальної держави.....	48
15. Ленгер Я.І. Довіра до суду, як детермінанта незалежності влади.....	50
16. Нестерчук А.П. Реалізація принципу спеціалізації судів України у порівнянні з країнами західної Європи.....	51
17. Овсяннікова О.О. Обмеження для суддів, які обіймають адміністративні посади в судах: необхідність чи втручання в незалежність?.....	54
18. Овчаренко О.М. Виконання рішення суду як конституційна цінність.....	57
19. Пущкар С.І. Забезпечення сталої роботи Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії суддів України як мета судової реформи.....	60
20. Рибалко Г.С. Нормотворча функція судової влади.....	62
21. Романів Г.В. Актуальні питання розвитку системи правосуддя.....	65
22. Снідевич О.С. Щодо окремих недоліків галузевих законопроектів про примусове виконання рішень.....	67
23. Стефанчук М.М. Зближення гарантій незалежності прокурорів та суддів крізь призму національного законодавства.....	70
24. Тертишник В.М. Інституційні аспекти забезпечення захисту прав людини в інтегративній доктрині правосуддя.....	73
25. Українець О.Б. Роль судді в процесі легітимації судової влади.....	75
26. Фідря Ю.О. Суддівська етика у світлі положень Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки.....	78

27. Ханик-Посполітак Р.Ю. Колегіальний чи одноособовий перегляд справи апеляційним судом цивільних справ?.....	81
28. Хотинська-Нор О.З. Професійна компетентність як вимога до членів Вищої ради правосуддя: проблеми правової регламентації.....	82
29. Худик А.М. Поняття «суб'єкт господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків» в аспекті визначення підсудності Вищого антикорупційного суду (п. 2 ч. 5 ст. 216 КПК України).....	85
30. Швецова Л.А. Актуальні питання застосування дисциплінарної практики Вищої ради правосуддя.....	88
31. Юрчишин В.Д. Прагматичний кримінальний процес: концептуальна модель.....	90

СЕКЦІЯ 2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ СУДОВОЇ ВЛАДИ ІДЕЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

32. Birke R. Die Europäische Staatsanwaltschaft hat ihre Arbeit aufgenommen.....	94
33. Drăghici V., Toronciuk I. Răspunderea magistraților români prezentare generală....	98
34. Wedde R. Die neue vorgerichtlichen sanierung im deutschen Recht.....	101
35. Wölk C. Aktuelle praktische Herausforderungen bei der Verhandlung von Zivil- und Wirtschaftssachen in Deutschland in Zeiten der Pandemie.....	105
36. Аляб'єва Н., Керімов А. Міжнародно-правовий захист цивільних осіб і доступ до правосуддя в умовах збройного конфлікту.....	108
37. Волощук О.Т. Судові гарантії під час війни в ХХІ столітті.....	111
38. Ковтун В. Європейський план дій із соціальних прав: сучасні виклики.....	114
39. Ніколенко А.М. Реалізація європейських стандартів в умовах реформування процесуального законодавства.....	116
40. Паскар А.А. Європейські стандарти правосуддя.....	118
41. Перелигіна Р.В., Семенюк І.М. Практика ЄСПЛ як невід'ємна складова конвенційної системи захисту прав людини (питання звільнення від покарання).....	121
42. Присяжна А.В. Правова природа і механізм взаємодії судових органів Європейського Союзу із судами держав-членів ЄС.....	123
43. Скляр С.С. Особливості практики Європейського суду щодо податкової амністії.....	125
44. Турканова В.І. Мета цивільного судочинства: вирішити чи врегулювати? На шляху до розвитку альтернативного врегулювання спорів в Україні.....	128
45. Цісельський О.В. Судоустрійні зміни у сфері розгляду комерційних спорів у деяких країнах Європи.....	130
46. Швецова Л.А. Міжнародний досвід застосування медіації для вирішення корпоративних спорів.....	133
47. Shcherbanyuk O., Sinkevych O. Pro homine doktrine und neueste trends in der menschenrechtsauslegung.....	135

СЕКЦІЯ 3. НОВІ ВИКЛИКИ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ ТА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

48. Вільчик Т.Б. Адвокатська діяльність в умовах сучасних технологій.....	139
49. Гуальтай П.М. Етичні аспекти участі прокурора у судовому процесі.....	142
50. Ковальова Я.О. Конфіденційність як фундаментальний принцип адвокатської діяльності.....	144

51. Ковальчук І.С. Роль підвищення кваліфікації прокурорів у розбудові системи органів прокуратури.....	146
52. Круга Я.М. Професійне вигорання прокурора: причини виникнення та шляхи подолання.....	148
53. Крижевська О.О. Представництво адвокатом в нотаріальному процесі: актуальні питання.....	151
54. Кухнюк Д.В. Професійна відповідальність адвоката: недоліки правового регулювання.....	153
55. Лапкін А.В. Прокурор як помічник судді у судовому кримінальному провадженні.....	156
56. Маліневський О.М. Співучасть у зловживанні правом адвокатом: роль клієнта.....	159
57. Озерський І.В. Медіація в кримінальному процесі як тренінгова програма для підвищення кваліфікації прокурорів у тренінговому центрі прокурорів України.....	161
58. Попов Г.В. Окремі аспекти конституційності реформування органів прокуратури України.....	163

СЕКЦІЯ 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА СУДОВА АРГУМЕНТАЦІЯ

59. Андрієвська Л.О. Доказова діяльність прокурора в цивільному процесі України.....	166
60. Бабенко Г.О. Щодо правового статусу неповнолітніх в цивільному судочинстві.....	167
61. Bzova L.G., Moisei G.G. Metode de interpretare a dreptului la demnitate umană în deciziile Curții Constituționale a Ucrainei și ale Consiliului Constituțional al Franței.....	170
62. Білецька А.М. Танцюють всі? (Про множинність осіб ініціюючого кредитора у справах про банкрутство).....	174
63. Бойко В.В. Розумність процесуальних дій судді під час розгляду цивільної справи.....	176
64. Бондар І.В. Проблемні аспекти виконання рішень про встановлення побачень з дитиною.....	179
65. Бутирська І.А. Вплив уніфікації процесуальних кодексів на оперативність господарського судочинства.....	181
66. Буханевич О.М., Івановська А.М. Суб'єкти процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю.....	184
67. Галус О.О. До питання про об'єкти судового контролю за муніципально-правовим регулюванням.....	187
68. Гансецька В.В. Питання доцільності залучення нотаріуса та представників органів державної влади або місцевого самоврядування як заінтересованих осіб у справах щодо встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без плюбу.....	189
69. Гаркот А.Б. Переписка у месенджерах: актуальні проблеми доказування.....	191
70. Гетманцев О.В. Стадії та види проваджень у цивільному судочинстві України: теоретико-прикладний зміст.....	194
71. Гловюк І.В. Проблемні питання тлумачення та застосування статті 24 КПК України.....	196
72. Горбачова А.Д. Спрошене позовне провадження: актуальні проблеми з розгляду справ.....	199

73. Григорчак Ю.П. Поняття адміністративного правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.....	202
74. Дем'янченко А.С., Процько М.І. Питання відстрочення оплати судового збору у судовому провадженні.....	205
75. Заьотін В.М. Підстави для відступу від висновку щодо застосування норми права: проблематика застосування на прикладі справи щодо порушення меж територіальної компетенції вчинення нотаріальних дій.....	207
76. Зіньова О.С. Застосування принципу змагальності в процесі доказування згідно цивільного процесуального законодавства України.....	210
77. Каланча І.Г. Підходи до класифікації електронних носіїв інформації та інформаційних систем для завдань кримінального провадження.....	211
78. Кондрат'єва Л.А. Електронні докази як засіб доказування в цивільному судочинстві.....	213
79. Косован В.С. Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному провадженні.....	216
80. Костроміна О.Г. Проблеми використання результатів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному провадженні.....	218
81. Кричина А.В. Процесуальні права дитини в цивільному судочинстві в контексті забезпечення найкращих інтересів дитини.....	219
82. Кройтор В.А. Нормативність та регулятивна роль як характерна ознака поняття принципів цивільного судочинства.....	221
83. Лук'янчиков Є.А., Лук'янчиков Б.Є. Інститут понять в системі процесуальних гарантій захисту прав особи.....	224
84. Мазур М.Р. Реалізація інституту звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із примиренням винного з потерпілим у кримінальному провадженні: окремі питання судової практики.....	227
85. Малярчук А.С. Співвідношення і реалізація принципів територіальної юрисдикції та диспозитивності при виборі місця виконання рішення (на матеріалах судової практики).....	230
86. Марчук С.В. Проблеми застосування процесуального законодавства в контексті необхідності вдосконалення правових та процесуальних гарантій прав потерпілих на стадіях досудового розслідування та судового розгляду.....	233
87. Меленко О.В. Медіація в системі альтернативного вирішення спорів: компаративістський підхід.....	236
88. Мельник Я.Я. Про методологічну нікчемність формулювання поняття «зловживання правом» в цивільному процесі.....	241
89. Мудрецька Г.В. Окремі питання оскарження повернення тимчасово вилученого майна за клопотанням сторони захисту.....	242
90. Осіпова І.І. Обов'язок доказування і звільнення від доказування в цивільному судочинстві.....	244
91. Остафійчук Л.А. До питання визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні.....	246
92. Парфьонов І.В. Проблемні питання під час розсекречування матеріальних носіїв інформації щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні.....	249
93. Поліщук М. Електронні докази в цивільному процесі: проблеми застосування на практиці.....	252
94. Попко В.В. Методологічні аспекти становлення міжнародного кримінально-процесуального права.....	253

95. Рябовол О.О. Особливості тимчасового вилучення майна та копіювання інформації в контексті заборони тимчасового вилучення електронних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку.....	256
96. Савчин Н.М., Кирилюк Н.В. Свочасний розгляд і вирішення цивільних справ: практика Європейського суду з прав людини.....	258
97. Самбор М.А. Право на свободу мирних зібрань: засоби захисту.....	261
98. Татулич І.Ю. Естонська модель як складова доброчесності у цивільному судочинстві.....	264
99. Троч О.М. Закриття провадження у цивільній справі судом апеляційної інстанції.....	267
100. Тумко Д.І. Проблеми процесуальної взаємодії слідчого та прокурора під час надання та виконання письмових вказівок прокурора.....	269
101. Чебан В.М. Роль судді при вирішенні справ про домашнє насильство.....	272
102. Чернова О.О. Обвинувальний акт: закрити чи повернути? Проблемні питання та прогалини у законодавстві.....	275
103. Чупрун Є.В. Сутність імунітету свідка у цивільному судочинстві.....	277
104. Шуміло О.М. Перспективи поширення юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо справ про екоцид.....	279
105. Юрчишин В.М., Савченко В.А. Особливості проведення дізнання та досудового слідства відповідно до кримінального процесуального законодавства ФРН.....	282
106. Явор О.А. Відшкодування моральної шкоди як один із способів захисту сімейних прав та інтересів (практичні питання).....	284
107. Яциня В.Б. Принципи судового керівництва та диспозитивності в цивільному судочинстві.....	287

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

108. Babayeva A. Sustainable development and ensuring human rights: mutual relations.....	291
109. Бабак М.А. Особливості конституційної скарги у деяких країнах колишнього соціалістичного табору.....	299
110. Вольська І.В. Межі повноважень Конституційного Суду України за результатами розгляду справ: правові позиції.....	301
111. Єгорова В.С. Стратегія розвитку конституційного судочинства.....	304
112. Калініченко О.Ф. Розвиток конституційного судочинства в Україні: реалії сьогодення.....	306
113. Купніренко О.Г. Доктрина «войовничої» демократії в діяльності Конституційного Суду України.....	307
114. Летнянчин А.І. Еволюція конституційної доктрини України: від правової (юридичної) позиції до офіційної конституційної доктрини.....	310
115. Перпель К.С. Юридичні особи як суб'єкти права на конституційну скаргу: бути чи не бути?.....	313
116. Потапенко А.В. Визначення ефективного способу захисту у випадку конкуренції позовів.....	315
117. Придубський С.В. Конституційний Суд України та його інституційно-правова (не) визначеність («Фантом» вітчизняного конституціоналізму?.....	318

118. Рибачук А.І. Правила застосування норм Конституції у країнах континентальної системи права: законодавче закріплення.....	321
119. Рижук І.В. Коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України в рішеннях Конституційного Суду України.....	324
120. Розвадовський В.І. Проблеми правового регулювання представництва у конституційному провадженні: вітчизняний та зарубіжний досвід.....	326
121. Руснак А.В. Суб'єкти доказування в конституційному судовому процесі України.....	329
122. Слінько Т.М. Право на справедливий суд у контексті євроінтеграційних процесів.....	331

СЕКЦІЯ 6. ПЕРШІ КРОКИ В НАУЦІ

123. Артеменко Д.С. Особливості застосування процедури медіації в адміністративному судочинстві.....	334
124. Бакун В.І. Контрмажоритарний аргумент у конституційному судовому процесі: зарубіжний досвід.....	336
125. Банар О.В. «Проблеми реалізації засади – поваги до людської гідності у кримінальному провадженні».....	338
126. Бельмега В.І. Проблеми питання створення судових електронних систем в Україні та Європі.....	341
127. Білик О.А. Деякі аспекти щодо проблем доступності до правосуддя.....	342
128. Бобровська І.С. Медіація як альтернатива судовому вирішенню сімейних спорів.....	343
129. Булах О.О. «Правосуддя дружнє до дитини»: міжнародні стандарти та національна практика.....	346
130. Варварюк І.В. Принцип пропорційності в цивільному судочинстві.....	348
131. Горішна К.В. Адвокатська монополія в контексті реалізації принципу незалежності інституту адвокатури.....	350
132. Гриндей О.В. Загальні та спеціальні права позивача в цивільному процесі.....	352
133. Гусейнова К.А. Європейські стандарти судової влади та їх конституційне закріплення.....	355
134. Депутат Д.Р. Зловживання процесуальними правами в цивільному судочинстві: нормативне врегулювання та судова.....	358
135. Дзядевич В.Р. Проблеми визначення ефективності діяльності суду.....	361
136. Дмитрух В.Д. Європейські стандарти судочинства та перспективи їх застосування в Україні.....	364
137. Драгомерецька Д.В. Принцип пропорційності, правова аргументація та дискреційні повноваження державного управління: аналіз меж основних прав та гарантій.....	366
138. Esiobu D.E. Non-state legal regulation: development of alternative (nonjudicial) and pre-trial settlement of disputes.....	368
139. Єрмей В.Р. Зловживання процесуальними правами в цивільному судочинстві: практичний аспект.....	369
140. Завгородня К.О. Конституційні основи кримінального судочинства США.....	372
141. Зеленюк О.В., Тітаренко В.О. Загальна характеристика законодавства щодо захисту прав інтернет-користувачів в Україні.....	375
142. Ілаш В.О. (Не)релевантне застосування практики ЄСПЛ як джерела права в Україні.....	377

143. Klypak M. Rechtsstellung des Verfassungsgerichts der Bundesrepublik Deutschland.....	379
144. Ключков І.Р. Проблеми реалізації Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства в Україні.....	380
145. Кремзедюк О.В. Громадський контроль за судовою гілкою влади як шлях повернення довіри до суду.....	381
146. Куликовець Ю.І. Інститут конституційної скарги: міжнародний досвід.....	383
147. Линник О. Сучасні тенденції електронного обігу судових рішень в Україні та за кордоном.....	386
148. Lupu A. Anti-crisis tools of constitutional reform.....	389
149. Любченко Ю.С. Особливості використання в цивільному судочинстві електронних доказів.....	391
150. Малофій К.А. Порівняльна характеристика цивільного процесуального правонаступництва України та Німеччини.....	394
151. Мегек О.В. Спільні та відмінні риси позивача та третьої особи із самостійними вимогами в цивільному судочинстві.....	396
152. Мовчан В.Ю. «Електронний суд» в системі правосуддя України.....	398
153. Мукан А.О. Роль судді у забезпеченні верховенства права: зарубіжний досвід.....	399
154. Надієнко Ю.А. Застосування висновку експерта з питань права в господарському судочинстві.....	400
155. Оношка В.А. Гарантії адвокатської діяльності в рішеннях Європейського суду з прав людини.....	403
156. Осадчук Т.В. Конституційна юрисдикція в демократичному суспільстві: конституційні суди як «влада Конституції».....	404
157. Плисюк І.М. Встановлення юридичного факту смерті особи.....	407
158. Проценко А.М. Розвиток адміністративного судочинства в Україні.....	409
159. Прощок А.І. Вільний вибір захисника у кримінальному процесі.....	411
160. Рафальська А.М. Криза судового законодавства в Україні протягом 2010-2013 років.....	413
161. Савицька А.О. Реалізація права на судовий захист в умовах пандемії.....	414
162. Савчук М.В. Застосування «популярного» конституційного аргументу у практиці Верховного Суду США: практика для України.....	416
163. Семенчук А.В. Гонорар успіху адвоката в системі доступу до правосуддя.....	419
164. Сичов Б.С. «Менталітет» як форма конституційного кріпактва: народ як джерело конституційної кризи.....	421
165. Смашнюк Я.Я. Зарубіжний досвід врегулювання гонорару успіху адвоката та перспективи запровадження в Україні.....	423
166. Стовп'юк Н.А. Процесуальне становище правонаступника у цивільному процесі.....	426
167. Стойко Д.О. Міжнародні стандарти в доказовій діяльності у цивільному судочинстві.....	428
168. Строїч Ю.І. Проблема застосування джерел процесуального законодавства в розрізі адміністративного судочинства.....	431
169. Суховерський М.Т. «Електронний суд» – переваги та перші виклики під час застосування на практиці.....	432
170. Суховерхова Д.В. Реалізація принципу безпосередності.....	434
171. Татуляч С.І. Участь представника у справах наказного провадження.....	436

своїми правами, а адвокати, що представляють інтереси дітей, повинні доносити думку дитини¹. Отже, чинний ЦПК України не передбачає можливості неповнолітньому самостійно обирати собі представника з метою отримання правової допомоги. Питання про те, що неповнолітні мають самостійне право на правову допомогу і воно не повинно ставитися в залежність від бажання на укладення такого договору з боку законних представників, було і є предметом дослідження з боку багатьох вітчизняних науковців², що також доводить його актуальність.

Таким чином, на сьогоднішній день деякі положення цивільного процесуального законодавства щодо правового статусу неповнолітніх як учасників справи є недосконалими, не в повній мірі узгоджуються із вимогами та рекомендаціями міжнародно-правових актів, а отже потребують подальшої адаптації до конкретних прав, інтересів і потреб дітей.

METODE DE INTERPRETARE A DREPTULUI LA DEMNITATE UMANĂ ÎN DECIZIILE CURȚII CONSTITUȚIONALE A UCRAINEI ȘI ALE CONSILIULUI CONSTITUȚIONAL AL FRANȚEI

Bzova L.G.

*student postuniversitar al departamentului de drept procesual la facultatea de drept
Universitatea națională din Cernăuți în numele lui Iurii Fedkovici*

Moisei G.G.

*asistent al departamentului de drept procesual la facultatea de drept
Universitatea națională din Cernăuți în numele lui Iurii Fedkovici*

Alicarea statului de drept de către judecător necesită o abordare dublă. Primul își propune să abstractizeze din situația concretă a litigiului elementele care, în mod legal, pot fi considerate relevante. Al doilea constă într-o lucrare de interpretare a standardelor care face posibilă apropierea lor de faptele disputate. Prin urmare, activitatea jurisprudențială oscilează inevitabil între abstract și concret. Cu toate acestea, existența unor dispute obiective face posibilă calificarea acestei concluzii.

Scopul principal al metodologiei este de a studia și de a folosi principiile, abordările, metodele, metodele, metodele (tehnici), cu care noile cunoștințe pot fi obținute pe nivel teoretic și pe empirice - practic transformă realitatea. Înțelegerea semnificativă a metodologiei iese din faptul că funcția de căutare instrumentală este implementată în ea.

Într-adevăr, în aceste cazuri, este împotriva standardului însuși că este făcut un proces. Prin urmare, judecătorul nu este confiscat de o dispută ale cărei origini sunt de fapt. Prin urmare, nu există nicio justificare pentru stabilirea unei legături pretoriene între normă și fapt.

Aceasta înseamnă că natura obiectivă a unui litigiu elimină orice contribuție jurisprudențială în timpul dezvoltării soluției litigiului? Nu, fără îndoială. Orice critică adresată unui stat de drept trebuie, într-un sistem juridic bazat pe principiul ierarhiei normelor, să se refere la încălcarea unei norme superioare. Acesta este cazul litigiilor privind constituționalitatea legilor.

¹ Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, прийняті 17.11.2010 року. URL: <https://rm.coe.int/16804c2188>.

² Гаро Г.О. Найкращі інтереси дитини у цивільному провадженні / Г.О. Гаро, О.М. Спектор, Т.В. Водоп'ян, С.Л. Савицька та ін. Х.: Фактор, 2020. 96 с.

Водоп'ян Т.В. Особливості реалізації права на правову допомогу дітьми в цивільному процесі України. Імплементація міжнародних стандартів у цивільне та господарське судочинство України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 16 травня 2018 р.). К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2018. С. 24-27.

Teleologia este un studiu al finalității¹. Prin urmare, interpretarea teleologică analizează un standard în funcție de obiectivele sale, care pot varia în timp. Se diferențiază de interpretarea istorică care nu ia în considerare aceste variații. Vom lua în considerare metodologia de motivare a deciziilor Curții Constituționale a Ucrainei pe baza practicii judiciare. Deci, într-o opinie separată a judecătorului Curții Constituționale din Ucraina I.D. Slidenko afirmă că, în partea motivantă a deciziei, Curtea Constituțională a Ucrainei a aplicat o combinație arbitrară de metode, a căror bază a devenit metoda țință (teleologică)². Cu toate acestea, concluziile făcute de Curtea Constituțională a Ucrainei prin aplicarea metodei teleologice pentru interpretarea regulamentelor „la următoarea sesiune ordinară a Radei Supreme a Ucrainei“, care conține articolul 155 din Constituția Ucrainei, în special, de reproducere a proiectului de lege și adoptarea legii și timp pentru o analiză suplimentară a proiectului de lege, care nu îndeplinesc criteriile de utilizare pentru această metodă. Pur și simplu pune, Curtea Constituțională a Ucrainei aplicat în mod greșit metoda teleologică. Interpretarea teleologică, în general, și în dreapta, în special, este destinat să stabilească, să identifice obiective în conformitate cu obiectul de cercetare. Acest lucru poate fi unul sau mai multe goluri, dar în orice caz, există o țință de bază și obiective auxiliare. Interpretarea teleologică dă un răspuns la întrebarea „pentru ce“, în contextul conveniențelor și având în vedere obiectul interpretării.

Concluzie că legislator în aprobarea timp a proiectului de lege și adoptarea legii este o consecință a interpretării literală, nu teleologică. Faptul că legiuitorul este un anumit interval de timp între aprobarea proiectului de lege și adoptarea legii, aparent, face posibil pentru analiza sa, dar acest lucru nu poate fi obiectivul principal al legiuitorului, pentru simplul motiv că o astfel un obiectiv este plasat în toate etapele de adoptare a proiectului de lege, variind de la introducerea acesteia în parlament. De fapt, etapa procedura de examinare a proiectului de lege în Parlament și este, în același timp, care este dat pentru a analiza și de a afla posibilele consecințe ale modificărilor la Constituția Ucrainei.

Utilizarea metodei teleologice în mod independent pentru a stabili obiectivele acestei norme este imposibilă. Această metodă ar trebui utilizată în interconectarea cu metode comparative și istorice și juridice.

Analiza comparativă a prevederilor “În următoarea sesiune regulată a Radei Verkhovna din Ucraina”, care conține în articolul 155 din Constituția Ucrainei, ne permite să concluzionăm că reproducerea în timp a amendamentelor la Constituția Ucrainei de Parlament este una Din mijloacele de garantare a regulii Constituției Ucrainei, locul său special în ierarhia actelor normative, mijloacele de asigurare a unei astfel de calități ca stabilitate. Acest lucru este evidențiat de experiența statelor, care își schimbă în mod similar constituțiile lor.

Care este postulatul de raționalitate al legiuitorului? Acesta este un principiu interpretabil indemonstrabil, care conferă legiuitorului un anumit număr de calități. Aceste calități se reflectă în tehnicile de redactare a textelor legale.

Implicațiile postulatului de raționalitate al legiuitorului³ referă la trei niveluri de interpretare. Judecătorul presupune, în primul rând, că legiuitorul face uz rațional al limbajului: aceasta este ceea ce se numește în mod obișnuit raționalitate lingvistică. Judecătorul consideră, în al doilea

¹ X. Dieux, "L'application de la loi par référence à ses objectifs. Esquisses de la raison finaliste en droit privé", *Journal des tribunaux*, 1991, p.201

² Окрема думка судді Конституційного Суду України Сліденко І.Д. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення "на наступній черговій сесії Верховної Ради України", яке міститься у статті 155 Конституції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nea1d710-16#Text>

³ F. Ost, "L'interprétation logique et systématique et le postulat de rationalité du législateur", *L'interprétation en droit*, Facultés universitaires St-Louis, 1978, p.97

rând, că același legiuitor a elaborat sistemul juridic într-un mod rațional: este vorba de raționalitate praxeologică. În sfârșit, se stabilește ca principiu că acțiunea legiuitorului ține seama de realitate și de valorile sociale. Această dublă preocupare poate fi calificată drept raționalitate epistemologică și axiologică¹.

Interpretarea unei reguli de drept se poate baza pe un set de elemente atât de dogmatice cât de logice. Aceasta poate varia de la intenția exprimată de autorul regulii până la aplicarea liniilor directe interpretative. Prin urmare, în principiu, judecătorul care acționează ca interpret al legii nu este eliberat de constrângeri care, într-un fel, constrâng procesul interpretativ. Aceste constrângeri permit explicarea apariției curenților reali ai jurisprudenței, rezultate din reproduceri succesive ale aceleiași diagrame de analiză a ordonanței juridice aplicabile. Cu toate acestea, există standarde care scapă acestui fenomen al penuriei de sens pe care le conțin. Formularea lor, care este atât simplă, cât și complexă, permite doar o interpretare de la caz la caz. Această constatare tinde să susțină teza conform căreia puterea judecătorului este, în astfel de circumstanțe, întărită în mod deosebit.

În această perspectivă, singurele reguli care au o coerență sunt cele care au fost interpretate de judecător. Prin urmare, legea se reduce la ceea ce se spune de instanțe, acestea din urmă creând astfel legea în cursul jurisprudenței lor. „Puterea creatoare a judecătorului se dezvoltă în timpul interpretării legii (care i se impune) și a umplerii golurilor pe care uneori le ascunde”². Pe scurt, există un stat de drept mai autentic în afara legii referitoare la acesta.

Este această perspectivă interpretativă, care își propune să fie realistă, cea adoptată parțial de Consiliul Constituțional? Jurisprudența constituțională respectă, în mare măsură, preceptele de interpretare care lasă puțin loc pentru situații neprevăzute. Cu toate acestea, o privire de ansamblu asupra hotărârilor pronunțate în materie de recurs de suspendare nu exclude interpretarea realistă.

Neputând fi foarte des mulțumit de o interpretare pur și simplu exegetică, „ceea ce ar duce la credința că regula justiției este specificată în ceea ce privește textul unic al legii, ca și cum justiția s-ar reduce la aplicarea corectă a legii scrise”³, judecătorul trebuie să se străduiască, de dragul armonizării, să stabilească sau să restabilească o ordine juridică. Procesul interpretativ al magistratului este traversat de ideea că legea trebuie, mai presus de toate, să se manifeste printr-un set coerent de norme care constituie un sistem. În această perspectivă descriem sistemul juridic ca formând o ordonanță reală, „astfel încât singurele principii de soluție care vor fi considerate ca oferind o justificare validă în cadrul sistemului juridic sunt cele care se armonizează cu principiile recunoscute în acel sistem”⁴. Fiecare standard are, prin urmare, o funcție care îi permite să se încadreze cel mai bine în sistem normativ.

Abordarea epistemologică a devenit baza în studiul sensului interpretării

activitatea. La urma urmei, activitatea de interpretare a Curții Constituționale ca proces de cunoaștere este în primul rând un proces intern intelectual-volitional, în cadrul căruia există o clarificare a situației constituției Ucrainei, a înțelegerii sale „pentru mine”. După stabilirea adevărului dispozițiilor situmative există lor Clarificarea „pentru alții”.

Demnitatea umană a fost și rămâne utilă legii. Din punctul de vedere al dreptului intern și internațional, problema drepturilor omului a apărut și apoi s-a dezvoltat prin improvizarea

¹ J.B. Auby, "Le recours aux objectifs des textes dans leur application en droit public français", *Le recours aux objectifs de la loi dans son application*, 1990, p.149

² F. Ost, M. van de Kerchove, "Création et application du droit. Structure linéaire ou circulaire du système juridique?", *Jalons pour une théorie critique du droit*, 1987, p.196.

³ P. Nihoul, "Les aspects techniques de la radiodiffusion et le juge constitutionnel", *Journal des tribunaux*, 1990, p.418, n°10.

⁴ L.P. Suetens, "Gelijkheid en non-discriminatie in de rechtspraak van het Arbitragehof", *Gelijkeheid en non-discriminatie*, Kluwer, 1991, p.100.

conceptului în sine. La acest dublu nivel, acesta poate fi considerat un principiu al clarității drepturilor ca răspuns la o întrebare referitoare la natura sa operațională, cu privire la conținutul său specific; care nu poate fi înțeles decât prin funcțiile sale. Istoria surprinde, fără îndoială, o referire sporită la această noțiune în textele juridice de bază, chiar dacă originile sale în discursul filosofic sunt mult mai devreme decât sfințirea sa legală. De aceea, pe lângă critica care face acest concept discutabil, apelul la conceptul de demnitate este funcțional și structural, având în vedere faptul că, în raport cu sistemul global al drepturilor omului, acesta este prezentat ca un concept și un interes înrădăcinate.

Multe legi naționale au abordat destul de funcțional conceptul de demnitate umană, percependu-l atât negativ, cât și pozitiv. Negativ datorită faptului că aceasta este baza unui număr de obligații impuse fiecărei persoane; în mod pozitiv, deoarece permite declararea drepturilor care aparțin unei persoane și respectarea sau restaurarea pe care aceasta le poate solicita. Pe scurt, demnitatea umană poate fi înțeleasă ca un drept obiectiv și subiectiv. Acest concept pătrunde în texte importante ale proiectului de lege a drepturilor adoptat în contextul crizelor și conflictelor naționale care au modelat instituțiile politice ale multor popoare.

Deși este clar că principiul demnității umane a devenit principiul dreptului pozitiv într-un număr mare de legi publice naționale, în special datorită recunoașterii sale constituționale, acest lucru se întâmplă, totuși, în legătură cu instanța constituțională, care se minunează de realitatea sa natură și consecințele. Este relevant, de exemplu, să considerăm acest principiu superconstituțional? Cu alte cuvinte, apariția demnității în jurisprudența constituțională este atât de puternică încât afectează evoluția standardelor de referință? Este principiul demnității umane doar un principiu al valorii constituționale sau un principiu al valorii supraconstituționale?

În ceea ce privește legalizarea principiului demnității umane, acest proces nu ar trebui considerat în mod absolut ca fiind nedorit, chiar dacă în mod rezonabil, urmând exemplul profesorului Muriel Fabre-Manyan, să credem că ar fi mai bine ca “dignitatea să nu devină un concept juridic valabil, deoarece este principiul fundamental al întregului sistem juridic”. Evident, demnitatea personalității umane ar trebui înțeleasă ca valoare și principiu meta-drept. Pentru că dincolo de aceste cadre “există neînțelegeri și pericole în intrarea lui în sistemul juridic, ca orice alt stat de drept”¹. Astfel, în decizia adoptată de Consiliul Constituțional cu privire la prevederile legilor din 1994, rezultă clar că “principiile aprobate în acest mod tind să asigure respectarea principiului constituțional al protecției demnității umane”². Astfel, principiile enunțate în legi, ca respect față de om, inviolabilitate și integritate a corpului uman, reprezintă o traducere legislativă a principiului constituțional al protecției demnității umane.

Curtea Constituțională a Ucrainei subliniază că demnitatea umană trebuie interpretată ca un drept garantat de articolul 28 din Constituția Ucrainei, iar ca o valoare constituțională care umple sensul existenței umane, este fundamentul tuturor celorlalte drepturi constituționale, o măsură de determinare a esenței acestora și un criteriu de admisibilitate a eventualelor restrângeri ale acestor drepturi. Cele de mai sus sunt confirmate indirect de sensul unic al demnității umane din Constituția Ucrainei, potrivit căruia, în special, o persoană din viața și sănătatea, onoarea și demnitatea sa sunt recunoscute în Ucraina ca fiind cea mai mare valoare socială (partea întâi a articolului 3); toți oamenii sunt liberi și egali în ceea ce privește demnitatea și drepturile (articolul 21); toată lumea este obligată să respecte cu strictețe

¹ M. FABRE-MAGNAN, 2007, « La dignité en droit : un axiome », *Revue interdisciplinaire d'études juridiques*, vol 58, n 1.

² Décision n° 94-343-344 DC du 27 juillet 1994, JO du 29 juillet 1994, p. 1124-1126

Конституція України **і** легі України, сá ну invoce drepturile **і** libertățile, onoarea **і** demnitatea altor persoane (partea întâi a articolului 68)¹.

În altă decizie Curții Constituționale a Ucrainei consideră că modificările legislației în sfera socială, o situație financiară **і** economică dificilă, necesitatea de a asigura echilibrul bugetului de stat al Ucrainei nu ar trebui să conducă la încălcarea demnității unei persoane care aparține valorilor fundamentale protejate de Constituția Ucrainei **і** care constituie baza sistemului de protecție constituțională a drepturilor **і** libertăților omului **і** ale cetățenilor. O componentă obligatorie a demnității umane este accesul uman la beneficii sociale minime care îi pot oferi un nivel de trai suficient **і** decent. Rada Supremă a Ucrainei, care formează politica socială a statului, ar trebui să asigure exercitarea efectivă a dreptului la respectarea demnității umane, în special prin asigurarea pensiilor, a altor tipuri de prestații sociale **і** a asistenței pentru persoanele care au nevoie de protecție socială².

În consecință, arsenalul metodologic reprezintă, de fapt, un sistem multi-nivel de cunoștințe metodologice care nu este static, dar reprezintă un sistem organic dinamic în care elementele sale intră într-o conexiune, relație **і** interacțiune între ele. Utilizarea diferitelor informații **і** numirea metodelor de studiu a interpretării oficiale a normelor constituționale ca Curții Constituționale **і** Consiliul Constituțional a oferit posibilitatea de a face un studiu interpretării al diferitelor aspecte ale interpretării desfășurate de organele jurisdicției constituționale.

ТАНЦЮЮТЬ ВСІ? (ПРО МНОЖИННІСТЬ ОСІБ ІНІЦІУЮЧОГО КРЕДИТОРА У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО)

Білецька А.М.

*суддя Центрального апеляційного господарського суду,
кандидат юридичних наук*

Ніхто не буде заперечувати проти того, що законодавство має бути чітким, ясним, «якісним» у розумінні Конвенції про захист прав і основоположних свобод і судової практики Європейського Суду з прав людини і наразі національних українських судів. Бо інакше втрачається можливість правового регулювання суспільних правовідносин, а розмаїте судове таумачення не завжди спроможне усунути недоліки, що допущені законодавцем.

Чи чули Ви, шановний Читачу, про конкурс, у якому під музику крутом одного стільця бігають декілька учасників і під час музикальної паузи той учасник, якому не вистачило стільця, вибуває з конкурсу, бо він знає, що такі його умови, і що стільців на один менше, ніж учасників?

Щось подібне спадає на думку, коли читаєш статтю 39 Кодексу України з процедур банкрутства, зокрема, в частинах, що регламентують питання надходження декількох заяв до підготовчого засідання господарського суду у справах про банкрутство.

Так, частиною четвертою цієї статті врегульовано, що у разі , якщо до господарського суду до дня підготовчого засідання надійшло декілька заяв і одна з них прийнята

¹ Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 12 розділу I Закону України „Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України“ від 28 грудня 2014 року № 76–VIII від 22 травня 2018 року № 5-р/2018

² Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 7 розділу II Закону України „Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні“ від 7 листопада 2018 року № 9-р/2018

Наукове видання

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

(Чернівці, 29 жовтня 2021 р.)

Підписано до друку 30.10.2021 р.